

№ 86 (8194). ☆ 1997 сэл атырдаг бйын 7 күнэ, Чэллнэр ☆ Саланатэ—1084 долгуобай.

Атырдаах айыны 4 күнүгэр Саха Республикаһытын правительствотын председатели В. П. Федоров, кини бөлүгөһөнчүтэ А. И. Денисов уонна республика Тыматтын хаһаайыстыбатын министри Н. С. Синцев кини баһыыбада Хатыытыга, Ойулууһуга, эт-үүг көмбүнэлэллэр сырыттылар. Күбүс 3 чаастан дьаһалта административнай дьэһэни акто-най сааһытытар дьаһалтаа баһыыһыгарын, улуус киникти тэриэтэлэрин сарайааччыларын, дьаһалта аппаратын үлэһитэрин кытта көрүстүлэр. В. П. Фе-доров айыһыһыларга эппиттэтигэ.

Итэлий, итэхэйнгэ, отгон үлэлнир наада.

Сыздыбыт сирин ахсын хамнас болтуруоһа сы-
тыытык тураа.

—Үч хайтан калер дивситий,—дизн еравителство байхлыга хардары ийбатыннан эпинэтин садалаанта.—Производство огороо табаарыкта нэмтнхх Сроскуоттарбыт улахаттар Холобур, F-ссыяда 10 тнх киһи байыгар 100 кучина балымбада көрүлэр буоллаатына, Саха сиригэр 150, оттон эһиги улуускутугар 1,5 тогул албах. Биир габилэвкэ хастыи де оскуола баар. Электроэнергияны туһаныыта биир итинник харгыына Дэлэй-былас олорууну хаарчактыахха, көдүүстээгинэн юорон тариннааха.

Чингизийн туунаачы элбөх Уолсай федеральнай таһымтаан үрдүк. Коммунальнай олгони туунаачы эмиэ нуорманы таһыкан Итинэ сорох өртүн сарбайым бытыллар

Бюджеттан үбүлэнээччилэргэ, дуулаан эмч үлэһиттэргэр муус устардаабыларын тэлөөтүбүт. Сыл бүтүүр дээрн хамласка нэһн барытын соруох-бут.

В. П. Федоров-сын бүтүүр дээрн хазналыг тотору төлөөхөөр эгнээг төгс оруунаагүй ди. Анхны ниргэлчид, итгэйдэмжээ сольгуулаачны да элбэх буудуулах. Дойду уулсай далайнымнааг марахан, өгөрөн табаарын кэзлэнгтэ идларга ваг, таснары түхүү суулзана гарда. Элбэх тал өтлэнгэ, мумаагт суулзана да, нйданармаа блага кэстүбэт.

Валентин Петрович огоржи тахаарааччылары ха-
наайынаанын форматыттан тутууда суох. өйүүр-
гэ этэ. Итининэ, уойэ этэн аһарытын курдук,
нэмчидэһини, ороскуугу аччатыны аҕуурдуохха,
толорууга, төлөһүүгэ дыһаһынныкыаа баар буолуута
хас бирдин салайааччыттан илдиниллээхтээх

СР правительствота бийтот от мийн 11 күнүгэр дьах-уот, олох-дьаһах коммунальнай хайвайыстыба салааларыгар сыһыаннах 6 уураады тэтгээн ылыммыта Аабааччылар билэлэро бэлуо, от мийн 15 күнүттэн атырдыах мийн 15 күнүгэр дьэри коммунальнай өтөлөрү төлөөбүнүгэ пени наарыллыа суохтаагын. Ити правительство өртүтүн биир бириэмэлээх дыбалт өссө багыллан өлөрөр, хамнаспатын сыл аңара көрбөтөх дьонго төһөнү түһаллэ

бай? Реформа эзбэх улс төрчүүдэд үйлдэргээд, Илч үүхууд нэгддэгнээд, кнэгнээд өйдөгүххэ бээр.

Нэгдүгээний хяммат аргачлал өгүүр социальный фонд сылыг сэлэлэн хийхэн үбүлэмт. Араас категори үлэнтэр хамнастрын араастахыта аһара улахана, хамнас хасты да ийһинан тардыллара бу арага государство өргүтэн өйбүлээх эрэ бүлүлүһүн, дьон тэнгизн олоруон солтоодун аһаастын таллэр. Ол тэлэтгиллэрн сарбийһын хайа өртүнэн мытыллыавай. ыыт халары? Быхата, улуус салайааччылар (аппарат үлэнтэр, нэгдүгээнтэр бэйһыктара, тэрлэтэр салайааччылар уода) бэйлэрнэр туһааншаах уларытыллары чинтнвэрэн билдлэн, быһааран иһалтэр нэгдүгээний олорун олгоотуугар туһалыах этэ.

— Саймаг ыарахан сыйлынын 1997 съл буолуора
мэлэр сыйтан олох кэнүөдэ, — диир республикабын
ирителлэстөөтүн баһылыга, министирин итэрэйдэн
«курбугун тардыына», туһаут илинбэтэр аһыһыс-
баһыска үлэллирбит, хардарыта ойдохторбүз эрийаллар

Кылын ааным төгсүгүдө. Оттон бэлэмнит?

Үе чаастай нэрлүүгүйг тэмн бастаан улуус тэ-
рлгэлэрин салгааччылара, этнлэр.

Тыды бастагынан ылымдуу улуус даялматын ба-
лылыгын бастагы солбулаачы П. Н. Машкин улуу-
с географическай өртүзүн барса суох бөлөмөннанаа-
быт суолун схемата мөлтөбүз ийиан туран байыл-
ты кыстыкка бөлөмөннани бөлүрүсүндүгүр тохтоот,
материалгаый ороскуоттарбын улаханын сыныпна-
нан бигеретте.

Хотельнайдары нөбүтөн өтүүгө килгэрэр буол-
лахтына, олорго реконструкциялары ытыыны
таһынан ити бородууктаны анал техниканын таһы
быһаарылдыхтаах.

Удусна баар 115 хотельнайтан 50-гар, капиталнай өрөмүөн бытыллыахтан, трассалар сөхсөтүл-
лүөхтөөхтөр.

Иттифик этэн туран, П. Н. Мишкин правительство салайдагчытытар маньыктары туурууста.

Бастамытынан, улуус маңсиналмай эрөсүттөргө 25 млрд. калып соттолордулар. Иккинчиден, небир таар анал техниканын көмөлөңдөрүгөр. Үсүңүзүн, таас чогуу таанын маршрут кыскабытынан (быыл Амманн уонна Дьабарыкы хайаны кытта дьобар түбөрейииннэ) техника туруоруста. Төрдүхүн, улуус котельнайдары нефинин оттууна көһөлөрүнүн газоконденсаты ылаачылар иелинчэктэриттэн сопуттарын өтөн туран, улуусна 1500 тонна конденсаты бөрдөргө көмөлөңдөрүгөр сабатын билдөрдө. Түбөвөр, ДЭС уматын-оңууох матырыйаалдарынан хааччылыгыны туруоруста. Дьуускайтан көлөр линия саахалланыгыга үксөбитиннэн, бу кыһынгы кыстыгы этэнигэ туорааныгыга сиир сүрүн эрэлбит буолар.

Күннэ жөнөйтөн тым элпиге. Якуттехкоммунаэнерго предприниметин начальнига Н. В. Оконешников И. Н. Мининин этиитиге өссө чыгыста. Бу төрүктө үлэниг төрө бюджеттен үбүлэнэччилер туһаммыг өтөлөрүн иһин төлөбөр кыахтара суоһунан, И. Н. м.р.д. солл. тийиэ ылардаах оторооллор эрээри, үлэниг төрө хамнаба суох хаамсаллар, үс төгүллээн үлэниг анкаастаналларын туһунан биллэрбонитэр, котельнайдары кыстыкка болэмжөһүн марахаммык барар. Быстахтык ылаахха, газоконденат кутулаа сылдыбыт емкостарын 30 бырыһыанын уларытыахха наада. Таһыа үлэти кэлэр кыстыкка улахан проблемага кубудуйар кутталлаах. Аалтыг кыстыкка биридин лээн доһу кытта испэтифиниэн толоруадууот буоллардына, киһилэринин төлөбөр кыах суоһунан, бабыл ити суол сабыллар туруктаах.

Тыя хабаанмасыбатын уураиллыгын башлап
апта **В. П. Чичилинаров** государственнай өнбүл
харчыта бөрүлде илгич тыа сириг алектөөхтөрүн
ыйбардагы тэпсинит этен туран, бу үдү аадырыс-
тыаха тирээр дьаһалы ыланга түбүүсүстэ.

ДЭС начальнигын элбэһинизин тодорому **А. Н. Антипин** БАХ-ға улахан нэскэ кирбэһитэрин, дизельнэй эттун, дизельнэй арын саппалла бүкатын бүһпүтүн, үлэһиттэр 10 ый устата хамсаа суохтарыа эттэ, правительство кождо эрэйиллэрин санаатта. ХДСУ начальнига **П. М. Наумов** Чурагы — Чапыр суолун онорууну убулааһини департамент аккаастымырын этин туран, бу боһурууну департаменты кытта соһуһаһаллоругэр баһаатта.

—Үзлэгийн төлөвүүрн уу харчмнан буюатын ыла
нэллсннт. Бизнэслэлэр үсүлүлүоннар нструменна-
рыннан буоллулар. Маны бэрээдэгтнэххэ наада.—
дизэт «Чурапчынагострой» АО председателэ К. Н.
Павлов.

«Малынык социальный эйзэни салары соһоо кыах суоха»

— Хартынны бары мөрдүүлээр, байх эмээ тугу эмээ онгоруу наада, — дэж саалаата тал эгнэлтэр кэн-
нэлэртгэн В. П. Федоров, — Холбоур, ДЭС эгнэлт
авчигонернай обществойт, Хамнасныгыг бэрээдэ-
гээрн гынахха, ону бэркэ өйдүү түнэрт, отгон
туох эмээ эгнэлбэтэ да правительствода сүүрэгит, Ге-
неральная директоргыт Ю. Н. Саввинооха итгилнх
бөхпурөөстарты туруорсуи, Тутааччыларга ити эмээ
сыһаанаах, Академичер буоллаххытынх, бары эг-
нэлэнтэйи байэрт сүтүөхтэрэххит, Тугу гынаары
армичнары ажалан үлэлэтэрт, ижиллэрт адыһарты
төлүүгүт дуо эбэтэр байэрт кыаһан сагаабат, онор-
бот үлүүгүт дүү? Туһата суох үлэһитэрт, тохтотун,
бэлэмнэ бэрт буолааччыларга адыһартыт, Эйнэхэ
тобо суумалаах санаас түснүтэй да энү тодорун,
сыһаасчэрт суох буоллагына, эгнэлт эмээ наадата
сүөххүт.

Правительство итиннэ, үсүүн, бүрдүгүнэн нэ-
биллэннэни хаачыйыла, онтон атыны улууустар
бэйбэт дыбаныахтааххыт. Онпугун хааан уута
бүлбүлүгү көмүлүгүн "диччилэр баалар. Ку-
банын хааайынаабыттарың, дыбаныттарың
ини правительство төдүхтүгү үнү дү? Итинни
салайычыга көмүлүгүхтүгүр үлүгүн төх-
түгүхха баала.

Забастовки тухата суох дьымала, ситүһүннээн ту
һанымаар.

Олох-дэглэх өнгөтүн өргөрөгчүлэргэ ангаан хар-
чанаа правительство биэрбэтэ, ат ханга тийбэтин
түбүлхайдмааха наада, үл эминистерствыгар дуу,
улууска нэлэн дуу атын сылга туһанадлыбыт бо-
дун сөө. Правительство уураадынан ат ширгирин-
тин утары охуулууга ангаан улуустардаады нөтөстөн-
цилэргэ үл эмнэ бэрлэлбэтэ. Эмнэ улуус-
түт эрэ тово ылабатарын, быһаарсыахытын наада.
Государственный өнөбүл эмнэхэ олох бэрлэлбэтэ
буолбатах, 3,5 млрд солк. ылан эмнэ стымляны-
тыгар, о.д.а. ороскуоттаабыл эмнэ маагы.

Бүтэйнгэр В. П. Федоров: «Мангын социальный эйгэни салгыг соһор кыахлыг суох», — диин өсөө түгүл тоһоһодоһон бэллэтээтэ. Оһон бу эйгэһэ кырата суох ударыйһыһылар биһигини кууһалга.

М. СИДОРОВА.

САЛАЛАЧЧЫНАН ЫМ БУОЛУОН?

Тыа хаһаайыстыбатын Саха сиринэн научнай-чинчийар институтууа Ученый советтэ институт урунку директора быһбардаммыт бөддьөдө бүтүтүнэн сайга директоры талыыта конкурс биллэрдэ. Сарсын атырдьах ыйыи 8 күнүгэр институт директорын быһбардыахтара. Бу дуобунаска кандидаттартан—Боннов Арзамас Иванович—тыа хаһаайыстыбатын наукатын доктора, Борисов Егор Афанасьевич —экологическай наука кандидата, Тихонов Николай Николаевич—экономическай наука доктора уонна Тумусов Платон Терентьевич нурдун ученайдартан биридэстэрэ быһбар түмүгүнэн ТХИЧИ-тун директорынан талыллыба.

КЭТЭЭН КӨРӨР СУЛУУСЛА

Соголудаагүйтэ СР Нс дэсгалаа мийнстрин сол-
бууагчны милиция полковнига А. А. Дзеницкий
«Сайх» сира» хаймаат журналина М. Каншвека бнэр-
биг интервьютугар «Милицин кэжкэгэ ыраас бую-
ларын, ким да былааһынан ордук туһамматын,
буруйдаах да кинэхэ мийнстрин сыйлааһагарын
сегинар, милиция сокуону кэбэр үлэинтэрин түр-
гэлиик булар, биглиг байабит бэрээдэгтээх бую-
дуубутун кэгээи көрөр, даадал илар сулуусна тэ-
риншэбит. Бу сулуусна мийнстрэ эр» бэс бэри-
нэр, кинэхэ бэфа огчовттур.

НЭБИЛИЭК ИСТОРИЯТЫН КЭПСИЭБЭ

Педагогической учёного ветерана, Эрилы Эристин патшалык литературный музей сәбиэдиссәй Н. В. Филиппов асыйах сыйлаадыта Дьонууснайга «Бичос» киһигэ кыһатытар «Эрилы Эристин туһунан ахтыһалар» диил киһигэни хомуунал, төмөтөн бачээттиһитэ. Николай Васильевич быһыыны

ер сыялларга Чакыр пәһилләнең историктан түмән сүрүбән хааллардыат М. К. Кириллин матыры-
лааларынан «Чакыр уруккута уонна билингвистэ»
дизен киһигэни бөлөмүгүн улуустаабы тинография-
ла кылдырыта.

СИЛЭСТЭЭНИНГЭ ТУРУНУЛАД

«Мылдагайны» табаарыстыба Дмитрий Михайлович Ноен салайааччылаах синаэни бэлэмизэччирээн арыкта атырдыах ыйын 5 күнүттэн үлэтин сабалалта. Бу күн аспыт саа 100 гектарга күөх үүнээһини ысыт бааһыналарыгар—Бэс Күбээйигэ киирдилэр. Зяно 7 үлэһиттээх, синаэни бэлэмизэччирээн 1 комбайн, 2 автомашина уонна 1 трактор куустар туһаныллыахтара. Табаарыстыба сүөһү интэһиэлээх аһылыгын — синаэсчиттарын былааннаах соруудахтара 60 тонна. Киилэр маньы таһынан Бымардаабыт бааһынагыгар дээһимнэй, эбис үүнүүтүн бурдугуан хомуйохтара.

Д. СЫРОВАТСКАЯ.

Тыя ханшайствобата

Оксана ЖИРКОВА

